

مدیریت مالی خانواده چیست؟

آیا شما هم گاه و بیگاه سرمسائل مالی با همسرتان دعوا و جروبخت می‌کنید؟ آیا پول و مسائل مالی، محور اصلی صحبت‌های شما و همسرتان است؟ اجازه بدهید یک مورد از این بحث‌ها را برای‌تان تعریف کنم تا درکتان نسبت به این موضوع بیشتر شود. فرض کنید خانم «الف» و آقای «ب» زن و شوهر هستند. روزی خانم «الف» در حال انجام کارهای منزل است که زنگ خانه به صدا در می‌آید و آقای «ب» با جعبه‌ای وارد منزل می‌شود؛ وسط هال می‌ایستد و با ذوقی کودکانه بسته را باز می‌کند و می‌گوید: بالاخره دستگاه پخش فیلم را خریدم. ناگهان احساسی دوگانه به «الف» هجوم می‌آورد. چرا دوگانه؟! چون شوق همسرش آنقدر زیاد است که ندایی درونی به «الف» می‌گوید راجع به قیمت آن بحث و کنجکاوی نکند و از سمت دیگر در سرش علامت سؤال بزرگی تشکیل شده و می‌خواهد بداند آیا این دستگاه پخش فیلم از همان پولی است که بعد از ماه‌ها سختی، پس‌انداز کرده بودند؟ بله متأسفانه این پول از روی ذخیره پس‌انداز خرید خانه برداشته شده است. فکر می‌کنید «الف» چه کاری می‌کند؟ کاری که بیشتر خانم‌ها در این مواقع انجام می‌دهند: فریاد می‌کشد و «ب» را به خودخواهی متهم می‌کند، اما آقای «ب» دلیل‌تراشی می‌کند و معتقد است تماشای فیلم‌های قشنگ در کنار همدیگر ارزش بیشتری نسبت به پس‌انداز کردن دارد. این جاست که بحث مدیریت مالی خانواده جدی می‌شود. اگر بپذیرید که اقتصاد و فرهنگ روی یک دایره قرار گرفته‌اند و در شکل‌گیری به هم کمک می‌کنند، به خوبی درمی‌یابید که مدیریت مالی خانواده نه تنها امری ضروری است، بلکه در رشد و موفقیت و رضایت و شادی خانواده نیز مهم است. ازدواج شما تنها با عشقی رمانتیک دوام نمی‌آورد؛ بلکه مسئله اقتصاد و مدیریت مالی خانواده، یکی از اساسی‌ترین موضوعات در هر خانواده است و باید به شدت به آن توجه کرد. رفاه اقتصادی در گرو مدیریت مالی خانواده است و با این نکته که پول خوشبختی نمی‌آورد، اما بی‌پولی بدبختی می‌آورد، همراه است. مشکلاتی که باعث ضعف در مدیریت خانواده و بالطبع، اختلاف میان همسران و اعضای خانواده

می‌شود، شامل مواردی چون مشکلات رفتاری،
فقدان درک اقتصادی و... است

مدیریت مالی خانواده-رفتار مالی هر شخص

راههای مدیریت مالی خانواده

حتما بخوانید: چگونه نگرانی زیاد خود را درمان کنیم؟

خیلی از مشکلات مالی به دلیل تصمیمات نابخردانه ایجاد
می‌شوند. مطالعات نشان می‌دهد که بیشتر اختلافات و مشکلات
مالی با دلایل غیرمالی به وجود می‌آیند؛ دلایلی که ریشه در
مشکلات رفتاری افراد دارند. بعضی از این رفتارها شامل

خریدهای ناگهانی و بدون برنامه؛

مادی‌گرایی افراطی؛

دغدغه‌های بی‌ارزش اجتماعی مثل چشم و هم چشمی؛

استفاده ابزاری از پول برای سلطه‌گری و کنترل دیگران؛

و اعتیاد به خرید و ... است

عوامل مرتبط با هویت، شخصیت، احساسات و نگرش افراد نسبت
به پول و مادیات در مدیریت مالی خانواده و شخص بسیار
تأثیرگذار است. پول با احساسات ما ارتباط بسیار نزدیکی
دارد. شاید شما هم تاکنون از پول با اهدافی چون نفوذ در
دل دیگران، استفاده کرده باشید. شاید برای خرید هدیه با
اهدافی چون خودنمایی، به دست آوردن دل فردی خاص حتی پول
هم قرض کرده باشید؛ شاید برای گریز از فشارها و عوض
کردن حال و هوای خودتان به خرید می‌روید. در هر حال حرف
اصلی این است که پول و احساسات به هم ربط دارند. شخصیت
هم ارتباط تنگاتنگی با پول و نحوه مدیریت مالی شما
دارد. فرض کنید خانم خانه فردی سهل‌گیر و ولخرج است،
به‌طور معمول، چنین فردی به بودجه‌بندی، برنامه‌ریزی مالی
و ... اهمیت چندانی نمی‌دهد. از سویی دیگر اگر فردی به شدت

منظم، اهل برنامه‌ریزی و سلطه‌جو و مدیر باشد، در مدیریت مالی خانواده کاملاً متفاوت عمل خواهد کرد و برای مخارج تفریحی و غیر ضروری مخارجی را در نظر نخواهد گرفت. رفتار شما ریشه در کودکی‌تان دارد. از سوی دیگر پول هم ابزار مناسبی برای سلطه، نفوذ، ایجاد ترس یا حتی طرد شدن از اجتماعات خاصی است. اگر واضح‌تر بگوییم، متأسفانه در این جهان خاکی آنچه که به عنوان چرک کف دست شناخته می‌شود، کنترل خیلی از چیزها را به دست گرفته است و در نتیجه وجودش قدرت زیادی به افراد می‌بخشد و به همین دلیل تا این اندازه مهم و پررنگ شده است. در بعضی موارد رفتار ما از آنچه در کودکی تجربه کرده ایم، نشأت می‌گیرد. وقتی والدین شما مدام در مورد پول، مسائل مالی و مدیریت مالی خانواده بحث می‌کردند، به احتمال زیاد شما در بزرگسالی فردی شده‌اید که با همسران مدام در این باره حرف می‌زنید و بحث می‌کنید. یا اگر همسر شما در خانواده‌ای متمول رشد کرده باشد، احتمالاً با کلماتی چون برنامه‌ریزی مالی و پس‌انداز بیگانه است.

روابط و رفتار مالی در مدیریت مالی خانواده

برنامه مدیریت مالی خانواده

حتماً بخوانید: مسیر درست زندگی چیست؟

نوع روابط شما به‌ویژه در زمینه‌ی زناشویی تأثیر زیادی بر شیوه و عملکردتان در مدیریت مالی خانواده دارد. پژوهشگران دریافته‌اند که ویژگی‌های زیر در ازدواج، امنیت مالی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد

ارتباطات نامؤثر و ضعیف؛

کنترل و سلطه‌جویی بر دیگری؛

نقش‌های تعریف نشده؛

بی‌احترامی؛

بی‌اعتمادی

ارتباطات نامؤثر و ضعیف-مدیریت مالی

خانواده

Page | 4

ارتباطات مؤثر در مورد مسائل مالی و اهداف اقتصادی خانواده بسیار ضروری است. آیا با نگرش همسران نسبت به پول آشنایی دارید؟ اهداف مالی او را می‌دانید؟ قبل از خریدهای گران و سنگین با همسر خود مشورت می‌کنید؟ در مورد پول مازادی که به عناوین مختلف مثل هدیه، تخفیف و... به دستتان می‌رسد، توافق و برنامه‌ریزی دارید؟ همه‌ی اینها به معنای داشتن ارتباطات مؤثر است که می‌تواند بر مدیریت مالی خانواده شما اثر بگذارد.

نزدیکی احساسی و عاطفی-مدیریت مالی خانواده

مشاور مالی خانواده

حتما بخوانید: دلیل کم کردن وزن بی دلیل چیست؟

آیا از احساسات خود نسبت به پول و مسائل مالی باخبر هستید؟ آیا می‌دانید چرا مسائل مالی اینقدر برای همسران مهم است و موجب تشویش و اضطراب او می‌شود؟ آیا می‌دانید چرا پس‌انداز کردن برای او اینقدر اولویت دارد؟ شاید دلیل آن، مشکلات و تجربه‌هایی است که در کودکی با خانواده‌اش داشته است. نزدیکی احساسی و عاطفی یعنی باخبر بودن از احساسات همسر خود در مورد مسائل مالی که این امر شما را در مدیریت مالی خانواده به شکل مؤثرتر و بهتر یاری می‌کند.

مدیریت مالی خانواده-احترام دوسویه و ملاحظه کاری

آیا شما هم از پول به عنوان حربه‌ای برای کنترل همسران استفاده می‌کنید؟ شما هم در صورت عصبانیت از دست همسران به خرید می‌روید و برای اینکه روی اعصابش راه بروید هرچه

پول در حسابش دارد را خالی می‌کنید؟ آیا شما به میل و علاقه همسرتان برای خرید اسباب و اثاثیه نو مثل تعویض پرده‌ها یا علاقه‌ی او به پسرانداز برای سفر به جایی دیدنی بی‌توجه هستید؟ آیا احساسات همسر خود را در تصمیمات مالی در نظر می‌گیرید؟ توجه به این مسائل به معنای احترام دوسویه و ملاحظه کردن در روابط خانوادگی است.

مدیریت مالی خانواده-عشق و اعتماد

حقوق مالی خانواده

حتما بخوانید: چگونه افتادگی پلک را درمان کنیم؟

آیا شما و همسرتان به علاقه و احترامی که از درون نسبت به هم دارید، واقف هستید؟ آیا در مورد درآمد و مسائل مالی با همسرتان روراست هستید؟ عشق و اعتماد موجب می‌شود که زن و شوهر با یکدیگر صادق باشند و خیلی شفاف و بدون دروغ یکدیگر را از مسائل مالی خود باخبر کنند.

کارشناسان و متخصصان با تحقیقاتی که انجام داده‌اند، توصیه‌هایی برای مدیریت مالی خانواده پیشنهاد کرده‌اند. این توصیه‌ها مبتنی بر تغییر رفتار و نگرش افراد است. تغییراتی نظیر درک و یادگیری تفاوت میان نیازها و خواسته‌ها، ارتباطات شفاف و صادقانه در مورد مسائل مالی خانواده و استفاده از برنامه‌ریزی مالی دقیق و بودجه‌بندی و درک روابط میان مسائل مالی و ارتباطات خانوادگی. در ادامه به توصیه‌هایی برای مدیریت مالی خانواده توجه کنید:

درک و تفاهم در مدیریت مالی خانواده

مسائل مالی خانواده

حتما بخوانید: نشانه های افسردگی در زنان چیست؟

Page | 6

بدانید که هر فرد ارزشها، استانداردها و اهداف متفاوتی دارد. این تفاوت بر دیدگاه او نسبت به پول و نحوه استفاده از آن اثر میگذارد؛

سعی کنید قوانین مالی جاری و رایج در خانوادهی همسران را بشناسید و شیوهی اثرگذاری آن را روی همسران درک کنید؛

در مورد الگوهای مالی خانواده با همسران صادقانه صحبت کنید. قوانین مالی و شیوهی مدیریت مالی خانوادهتان را ارزیابی کنید و برای تغییر یا حفظ آنها تصمیمگیری کنید؛

مهارت‌های مدیریت مالی خانواده را با کمک گرفتن از منابع علمی مثل کتابها، سمینارها و مشاوران تقویت کنید؛

انگیزه‌های پنهان در عادات مالی خود را کشف کنید. آیا برای چشم و هم‌چشمی یا وجهی اجتماعی پول خرج می‌کنید؟ آیا از پول برای جلب توجه و علاقه‌ی دیگران کمک می‌گیرید؟ آیا کنترل و مدیریت مالی خانواده را به‌خاطر عدم اعتماد به همسران در دست گرفته‌اید؟

برنامه‌ای مالی برای خانواده تدوین کنید و آن را به همه‌ی اعضا آموزش دهید. برای مثال بودجه‌بندی و سازوکار پس‌انداز را برای همه‌ی اعضا توضیح دهید

مدیریت مالی خانواده-رفتار مالی خود را تغییر دهید

حمایت مالی خانواده

حتما بخوانید: چگونه یوگای خنده را انجام بدهیم؟

اوضاع مالی را با تدوین بودجه مدیریت کنید؛

مسئولیتها و نقشهای مالی خود و همسران را به طور دقیق تعریف کنید؛

دخل و خرجتان را با هم هماهنگ کنید؛

نیازها و خواستهها را در دو فهرست جداگانه بنویسید؛ حتی در زمانی که افزایش درآمد دارید، روند مخارج را ثابت نگه دارید.

متناسب با وضعیت مالی خود و اعضای خانواده، مجوز خرج کردن و برنامه ریزی مستقل اقتصادی را هر چند به شکل جزئی به اعضا بدهید.

در مدیریت مالی خانواده صرفه جویی کنید

مشکل مالی خانواده

حتما بخوانید: ۱۰ مورد عزت نفس پایین که بر روابط عاطفی و زناشویی زنان اثر مخرب دارد

از خریدهای ناگهانی و بی برنامه پرهیز کنید. فهرست خرید تهیه کنید و به آن وفادار بمانید. همه کارت های اعتباری خود و پولهایتان را همیشه همراه خود نبرید. قبل از اینکه اقدام به خرید چیزی بکنید که دلتان خواسته است، کمی در انجام آن تأخیر داشته باشید و صبر کنید. به احتمال زیاد این علاقه ناگهانی را فراموش می کنید و بعدها از اینکه پولتان را خرج نکرده اید، خوشحال خواهید شد؛

برای مخارجی که هریک از همسران می توانند داشته باشند، سقف و محدودیت مشخص کنید. این محدودیت بسته به درآمد و سطح و سبک زندگی شما متفاوت خواهد بود؛

برای خریدهای گران قیمت و سنگین شریک پیدا کنید. مثلا می توانید با همسایه های خود برای خرید وسیله ای که کاربرد مشترک دارد، شریک شوید؛

هزینه‌های جانبی و پنهان را که در حواشی خرید ایجاد می‌شود، شناسایی کنید. مثلاً در مجتمع خرید به قصد خرید لباس رفته‌اید، از خوردن ناهار یا چیزهای اضافی صرف‌نظر کنید؛

Page | 8

برنامه‌ای ۳۰ روزه برای خرید خواروبار خود تهیه کنید تا اسراف یا زیاده‌روی صورت نگیرد؛

مخارج مربوط به پرداخت قروض و وام‌ها و ... را در ابتدای برنامه‌ریزی مالی خود مدیریت کنید و سعی کنید هرچه زودتر قرض‌های خود را پرداخت کنید. بدهکاری نباید به وضعیتی دائمی تبدیل شود؛

حداقل به اندازه‌ی ۳ ماه از درآمد خود، برای روز مبادا پس‌انداز کنید. اگر خانواده‌ی شما فقط یک نان‌آور دارد این مدت را به ۶ ماه افزایش دهید؛

بیمه عمر، پزشکی و اموال را با اوضاع زندگی خود تطبیق دهید و ببینید خدمات قابل قبول هستند یا خیر.

در ادامه به ضعفهایی که در ارتباطات خانوادگی شما وجود دارد و نشانه‌های مالی به شکل علائم خارجی این ضعفها توجه شده است و راهکارهایی برای مقابله با این ضعفها مطرح شده است:

ارتباطات ضعیف در مدیریت مالی خانواده

برنامه ریزی مالی خانواده

حتماً بخوانید: چگونه با زبان بدن قوی باشیم؟

مبلغ پس‌انداز شده برای تحصیل فرزندان را بدون اجازه‌ی همسران خرج کرده‌اید یا یکی از چک‌های همسران برگشت خورده است چون به او نگفته‌اید که هفته‌ی پیش از حساب او یک تبلت یا موبایل جدید خریده‌اید.

روش مقابله

با همسرتان جلسات ماهانه و هفتگی بگذارید و در مورد مسائل مالی خود صحبت کنید. اهداف مالی مشترک تعیین کنید و قبل از خرید و سرمایه‌گذاری با هم مشورت کنید کنترل و سلطه‌جویی در روابط

کنترل و سلطه جویی در مدیریت مالی خانواده

نمود مالی این ضعف

همسرتان از دست رئیس‌بازی‌های شما خسته می‌شود و به خرید می‌رود و هرچه که می‌خواهد می‌خرد، علتش هم نوعی انتقام‌جویی پنهان برای عصبانی‌کردن شماست. زورگویی شما در واقع باعث این طغیان شده است. نمو دیگرش زمانی است که همه‌ی امور و مدیریت مالی خانواده را بر عهده می‌گیرید و نمی‌گذارید همسرتان کوچکترین دخالتی داشته باشد، یعنی جایی از کارتان می‌لنگد

روش مقابله

هریک از زوجین باید اجازه‌ای برای کنترل بخشی از امور مالی داشته باشند. این اجازه از مشورت و توافق دوجانبه حاصل می‌شود. یعنی نوعی تقسیم کار و تأثیرگذاری برای هر فرد در نظر گرفته می‌شود. نقش‌ها و مسئولیت‌ها را باید به‌طور دقیق تعریف کرد و هریک از زوج‌ها یکی از وظایف خرید، سرمایه‌گذاری، پرداخت قبوض یا بودجه‌بندی را عهده‌دار شود

نقش‌های تعریف نشده

نمود مالی ضعف

شما فکر می‌کنید همسرتان قبض‌های آب و برق و... را پرداخت کرده است و او فکر می‌کند شما این کار را کرده‌اید. در حالی که هیچ قبضی پرداخت نشده است و این نتیجه‌ی عدم تعریف و درست نقش مالی هریک از طرفین است.

روش مقابله

نقش‌ها، وظایف و مسئولیت‌ها را تقسیم و تعریف کنید و نگذارید امور مالی بی‌برنامه و شلخته پیش بروند
خودخواهی

نمود مالی ضعف

مبلغ پس‌انداز را صرف خرید چیزی می‌کنید که صرفاً مورد علاقه‌ی خودتان است یا مبلغ پس‌انداز و ذخیره‌ی خود را از همسرتان پنهان می‌کنید تا آن را آن‌طور که دوست دارید، خرج کنید.

روش مقابله

نیازها و خواسته‌های اعضای خانواده را در نظر بگیرید و از خریدهای ناگهانی و غیرضروری پرهیز کنید. یا در مورد برنامه‌ها، انتظارات و تجارب همسر خود با او حرف بزنید و سعی کنید احساسات یکدیگر را درک کنید
بی‌احترامی

نمود مالی ضعف

به همسر خود مدام الفاظ ناشایستی چون خسیس یا گدا نسبت می‌دهید. یا اینکه تفریحات و علایق او را مسخره می‌کنید و دوست ندارید برای رسیدگی به آنها حتی پول کمی هزینه شود.

روش مقابله

درک و احترام خود نسبت به نگرش همسران به پول را بالا ببرید و به احساسات او در هنگام صحبت از مسائل مالی توجه کنید.
بی‌اعتمادی

نمود مالی ضعف

کنترل و مدیریت امور مالی و مدیریت مالی خانواده را به‌طور کلی به‌دست گرفته‌اید و اجازه‌ی هیچ دخالتی به همسران نمی‌دهید.

روش مقابله

هر فرد باید نقشی در مدیریت درآمد و خانواده داشته باشد؛ به شکلی که برای مدیریت حیطة مسئولیتش نیازی به پاسخگویی به دیگران نداشته باشد. یادتان نرود که حس استقلال برای هر فرد بسیار مهم است.